

STEINBRA

RÅTTEN GNEIS

Forvitring brukes om alle fysiske og kjemiske prosesser som bryter ned bergarter overalt på jordens overflate. Ett særegent produkt av langtidsvitring er dypvitring. Dypvitring skjer i klima med høyere temperatur og fuktighet enn det vi er vant med i Norge. Her omdannes berget til tykke lag med grus og sandpartikler og ulike leirmineraler. Dette jordsmonnet kan bli opp til 100 meter tykt, og kan nå så dypt som 200 meter langs sprekker og forkastninger. Under slike klimaforhold må selv gneisen gi tapt. Det spesielle her, er at gneisen står igjen som kuler (bildet over). At vi finner dypvitring på Hamarøy i Nordland, er mer uventet. Den van-

ligvis harde gneisen er så forvitret at den lett kan spas ut! Dette trass i at de opprinnelige gneisstrukturene fortsatt er synlige. Slik forvitring skjer i svært beskjeden skala så langt nord. Dette kan være restene av et jordsmonn fra den tiden da Norge lå betydelig nærmere Ekvator, eller at bergarter i vårt klima er mer utsatt for forvitring enn vi har trodd. På kontinentalsokkelen kan dypvitring være en reservoarmulighet, dypvittra grunnfjell med hydrokarboner er funnet flere steder.

Terje Solbakk og Jørund Strømsøe (foto).

Flere bilder på www.stromsoe.no